GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe șése lunĭ 6 flor., pe trei lunĭ 3 flor.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 277. Sâmbată 14 (26) Decemvre. 1885.

Brașovŭ, 13 Decemvre 1885.

„Marele proscrisŭ“ Kossuth, cu tóte că a trecutŭ de optŭḍecĭ de anĭ, este încă de-o admirabilă vioiciune de spiritŭ. Elŭ scrie mereu la scrisorĭ politice, una maĭ lungă decâtŭ alta, carĭ ocupă aprópe neîntreruptŭ colónele principale ale foilorŭ maghiare și, ceea ce e maĭ remarcabilŭ, scrie cu multă vervă. Când nu scrie, conversézĕ, maĭ vĕrtosŭ despre sórtea țĕrei, a căreia dictatorŭ o fostŭ odinióră, și îĭ place a face prorocirĭ.

Ḑilele trecute Kossuth avù o întrevedere cu corespondentulŭ „Gazetei piemontese“. Cu acéstă ocasiune se pronunță asupra situațiunei politice. Dămŭ locŭ acestei interesante convorbirĭ, care conține nisce momente fórte caracteristice Kossuth ḍise:

„Restituirea Poloniei ar formă pentru Occidentŭ uniculŭ și singurulŭ zidŭ contra Rusiei. Turcia a fostŭ în Orientŭ zidulŭ apĕrătorŭ contra Rusiei. Austria a comisŭ marea greșélă, că a lăsatŭ sĕ se slăbéscă Turcia. Sunt datorŭ cu mulțămire Turciei, dar' nu-mĭ potŭ închide ochii dinaintea faptului, că Turcia e în stare de descompunere, din ḍi în ḍi se destramă și nu e maĭ multŭ o garanție pentru Europa. Uniculŭ lucru, ce ar putea înlocuì Turcia față cu Rusia ar fi décă s'ar formă state libere și neatĕrnate și décă aceste ar încheia alianță și ar purta o politică comună esterióră pe lângă o deosebită guvernare interióră.

— Și credĭ D-ta, că asta încă s'ar mai putea întêmpla? — întrébă corespondentulŭ ḍiarului „Gazetta Piemontese.“

— Atêrnă dela multe împrejurărĭ. Dér acestŭ viitorŭ este fórte amenințatŭ prin aceea, că Austria a ocupatŭ Bosnia și Herțegovina. In contra acestei ocupațiunĭ, precum scii, a protestatŭ consciința publică a Ungariei, nu din causă că Maghiarii, cum credŭ mulțĭ, arŭ fi inimicii Slavilorŭ, ci pentru că unitatea slavă ar avea o influință păgubitóre în întrulŭ monarchiei. Intru-aceea în afară de monarchiă ar fi bine privită unirea Slavilorŭ. De ar trebui se dau eu în acestŭ momentŭ unŭ sfatŭ împĕratului Francisců Iosifŭ, l'aș consilia, sĕ cedeze Bosnia și Herțegovina Sêrbiei, și sĕ facă cu putință formarea unui mare statŭ sêrbescŭ, care ar fi cea mai puternică contrabalanță față cu Bulgaria mare. Asupra acelui statŭ, Austria ar esercià o supremație morală și astfelŭ s'ar puté împedecà, ca Bulgaria sĕ deviă o provinciă rusescă.

— Mĭ dațĭ se înțelegŭ, că Austria și Rusia nisuindŭ amêndouĕ după suprematiă în peninsula balcanică în sfêrșitŭ se vorŭ încăiera.

— Da. Acésta póte sĕ nu se întêmple acum, fiindcă Rusia n'află potrivitŭ momentulŭ, din causa relațiunilorŭ în Asia și a temerei sale de încurcăturĭ interióre. Rĕsboiulŭ póte că se va amâna aplanându-se conflictulŭ de față cu mai marĭ séu micĭ dificultățĭ. Dér rĕsboiulŭ austro-rusescŭ, décă nu va isbucni astăḍĭ, se va face mâne, pentru că nu se póte încungiura și evenimentele îlŭ vorŭ provocà.

Colaboratorulŭ „Gazetei Piemontese,“ și-a esprimatŭ mirarea, că politica de ocupațiune care e contrară intereselorŭ Ungariei, ba periclitéză chiar esistența ei, s'a efectuitŭ cu ajutorulŭ bărbațilorŭ de statŭ maghiarĭ. A amintitŭ, că Iuliu Andrássy a fostŭ auctorulŭ ocupațiunei Bosniei și Herțegovinei și Tisza, care în 1878 a fostŭ contra politicei de ocupațiune, mai târḍiu a părtinitŭ politica lui Kálnoky, care țintesce dreptŭ la anexiune.

Kossuth rĕspunse:

— Francisců Iosifŭ a esecutatŭ politica sa propriă prin politicii maghiarĭ; multŭ sĕ'nșélă acei Maghiarĭ, carĭ credŭ, că acești bărbațĭ nu urmărescŭ o politică contrară intereselorŭ Ungariei, numai pentru aceea, că s'au născutŭ în Ungaria. Odată pe unŭ deputatŭ maghiarŭ l'a agrăitŭ împĕratulŭ: „Cum mergŭ lucrurile în Ungaria?“ Deputatulŭ a rĕspunsŭ: „Binișorŭ. N'amŭ avé atâtŭ năcazŭ de nu s'ar urmări cu privire la Bosnia și Herțegovina afurisita politică a lui Andrassy.“ La acésta rĕspunse împĕratulŭ: „Sĕ scii și sĕ scie toțĭ Maghiarii, că în monarchia austro-ungară nu esistă politică a lui Andrassy, ci numai politica mea, politica împĕratului, politica casei mele.“

— Și Kalnoky?

— Kalnoky nu e Maghiarŭ, ci Cehŭ.

— Dér Tisza?

— Tisza este unŭ omŭ, care și-a însușitŭ acelŭ principiu machiavellicŭ, că cea dintêiu condițiune a unui guvernŭ este, sĕ se țină la putere. Dênsulŭ s'a sciutŭ susținé timpŭ de ḍece anĭ. Nu crede însĕ, că politica esterióră a lui Tisza este politică maghiară. Tisza e unŭ astfelŭ de omŭ, care *sĕ 'nchină celorŭ de susŭ, pentru ca sĕ pótă poruncĭ celorŭ de josŭ.* Nimicŭ alta. In parlamentŭ are maioritate, dér națiunea nu e cu elŭ. Acéstă maioritate parlamentară e de cea mai ideală și de cea mai perfectă docilitate. Odată s'a întêmplatŭ în parlamentulŭ maghiarŭ următorulŭ casŭ: Președintele camerei deputațilorŭ pusese la votŭ o propunere ce era îndreptată contra guvernului. Elŭ rugă pe deputațĭ, ca aceia din ei, carĭ părtinescŭ propunerea sĕ se scóle. Tisza în acestŭ momentŭ scrià ceva pe banca ministerială. Distrasŭ cum era s'a sculatŭ la votare și așa a votatŭ în contra guvernului. După elŭ s'a ridicatŭ tótă céta guvernamentalilorŭ. După ce s'a vĕḍutŭ greșéla Tisza ḍise cătră președinte: Poftesce de a mai pune înc'odată întrebarea, n'am fostŭ auḍit'o. Ingăduitorulŭ președinte mai puse încăodată întrebarea și atuncĭ Tisza și cu elŭ 'ntrégа maioritate, care abia cu câteva clipite mai nainte se sculase pe lângă propunere, au rĕmasŭ nemișcațĭ pe scaunele lorŭ.

— Dar delegațiunile?

— Delegațiunile? Aceste nu tragŭ la cumpĕnă nimicŭ, rĕspunse Kossuth.

Din peninsula balcanică.

Pirotŭ, 22 Decemvre. *Martalitatea* între trupele bulgare este enormă, din causa rĕcelei și bólelorŭ epidemice. La 30 Decemvre Sêrbii vorŭ reocupa Pirotulŭ. Probabilŭ că mâne va incepe esecutarea mĕsurilorŭ de deșertare.

Belgradŭ, 22 Decemvre. Se vorbesce multŭ despre o apropiată *amnestiare* a criminalilorŭ politicĭ din ultima revoltă. La cererea generalului *Horvatovicĭ* s'a instituitŭ unŭ supremŭ senatŭ de justiție militară, din causa demoralisării trupelorŭ. La ordinulŭ sĕu au fostŭ împușcațĭ deja 60 de soldațĭ, cei mai mulțĭ din Valjevo, din causa renitențeĭ.

Belgradŭ, 23 Decemvre. Regele *Milanŭ*, are sĕ mai rĕmână câteva ḍile în Nișŭ, deórece circula sgomotulŭ, că unele batalióne din armata Nișavei au făcutŭ *manifestațiunĭ revoluționare*, din causa rĕului nutrimentŭ și relei îmbrăcăminte. Regele a ordonatŭ o aspră instrucțiune vrêndŭ sĕ se convingă în persónă despre temeinicia acestei stărĭ. Cu instruirea e însărcinatŭ loc. colonelŭ Gavrilŭ *Popovicĭ*. Manifestațiunĭ revoluționare s'au ivitŭ, afară de batalionulŭ Valjevoei, și la alte trei batalióne: la celŭ din Zaiciarŭ, Uzica și Cacacŭ.

Constantinopolŭ, 23 Decemvre. Cercurile turcescĭ suntŭ liniștite în privința *cestiunei rumeliote*, dar le neliniștesce *cestiunea grecéscă*. Cu acésta s'a ocupatŭ unŭ consiliu de miniștri. Consiliulŭ admiralității ține în fiecare ḍi lungĭ ședințe, deórece în casulŭ unui rĕsboiu, se aștéptă neliniștirĭ pe mare. Persóne oficiale grecescĭ din Constantinopolŭ speră într'o pacinică resolvare. Se vorbesce, că Grecia are de gândŭ sĕ ofere Porții o despăgubire în banĭ pentru Creta. Nimenea nu 'nțelege, cum ar putea îndrăsni Grecia a se rĕsboi, se admite, că contézĕ póte pe încetarea lui prin intervenirea Europei.

Desbaterea asupra Tonchinului.

In a doua ḍi de desbatere asupra Tonchinului, celŭ dintêiu vorbì profesorulŭ *Passy*. Elŭ e în contra politicei coloniale. Elŭ votéză credite pentru retragerea din Tonchinŭ. Elŭ vrea ca mărfurile sĕ méргă în lume urmate de steagŭ, ér nu sĕ-șĭ facă drumŭ cu tunurile.

Raportorulŭ comisiunei pentru Tonchinŭ, Camille *Pelletan*, ia cuvêntulŭ, și combate pe apĕrătorii întreprinderilorŭ coloniale, carĭ ḍicŭ că deșertarea Tonchinului e desavantagiósă. Nu-i vorbă, și elŭ și partisanii sĕi simtŭ gróză că trebue sĕ se deșerte unŭ teritoriu, pentru care s'au adusŭ atâtea jertfe. Dér țéra nu mai vrea nicĭ espedițiunĭ, nicĭ cucerirĭ. E o ilusiune, că China va rĕmânea liniștită. Tótă lumea a promisŭ la alegerĭ d'a îmbunătăți situațiunea și d'a face sĕ dispară deficitulŭ. Datoria cresce, dările se mărescŭ. Și când ar isbucni unŭ rĕsboiu în Europa, ar putea Francia sĕ apere colonii atâtŭ de îndepărtate? Francia sĕ nu-și neutraliseze puterile, căcĭ în momentulŭ, în care ar avea d'a face cu greutățĭ europene, ar putea fi încurcată într'unŭ mare rĕsboiu cu China. Din patriotismŭ elŭ se opune rĕmânerei în Tonchinŭ, proiectele guvernului nu le póte accepta, pentru că își aduce aminte de trecutŭ și e îngrigiatŭ de viitorŭ.

In a treia ḍi a desbaterei celŭ dintêiu vorbì ministru-președinte *Brisson*. Elŭ combate raportulŭ comisiunii. Décă guvernulŭ actualŭ cere creditele fără restricțiune, asta nu'nsemnéză că acceptéză deplinŭ și politica guvernului anteriorŭ. Francia însĕ nu póte rupe tractatele semnate. O asemenea atitudine ar pregăti Franciei mai multă daună, decâtŭ tóte cheltuielile în Tonchinŭ. Țéra nu s'a esprimatŭ pentru deșertarea lui, pentru că nicĭ nu vrea acéstă. Compensațiunĭ și avantage comerciale din partea Chinei se potŭ dobêndi numai păstrândŭ provincia. Deșertând'o, ar cresce numĕrulŭ și cutezanța rebelilorŭ. Guvernulŭ declară sĕrbătoresce, că nicĭ odată nu va părăsi moșia națională câștigată. Jertfele și faptele eroice ale armatei ne obligă, d'a nu le face nefructifere prin deșertare, care ar fi o ofensă pentru cei ce și-au aflatŭ mórtea acolo împlinindu-șĭ datoria. Brisson lămuresce apoi planulŭ organisării protectoratului în Anamŭ. Printr'o controlă financiară acurată în Anamŭ, cheltuelile administrațiunei le va acoperi țéra și va face cu putință reducerea armatei de ocupațiune la primăvéră ca o divisiune. Mai pre susŭ de considerațiunile comerciale stau onórea drapelului francesŭ și prestigiulŭ naționalŭ. Parlamentulŭ este păzitorulŭ intereselorŭ materiale ale Franciei, dér și păzitorulŭ onórei sale.

Vorbì apoi președintele comisiunei Tonchinului, Georges *Perin*. Elŭ nu împărtășesce părerea, că prin deșertarea Tonchinului se vatămă onórea drapelului. Prin victoriele trupelorŭ nóstre s'a datŭ satisfacțiune acesteia. Interesulŭ țĕrii cere sĕ rupemŭ tractatulŭ, ér Chinei sĕ i se céră a respecta drepturile și proprietatea coloniștilorŭ de acolo. Tonchinulŭ trebue părăsitŭ.

Lanessan, după multă larmă, ajunge la vorbă, vrea sĕ încuviințeze creditele, dér întrébă pe guvernŭ că ce vrea sĕ facă în Tonchinŭ. Elŭ e mereu întreruptŭ. Se cere închiderea desbaterei. *Andrieux* cere sĕ vorbéscă și ministrulŭ de rĕsboiu și celŭ de esterne Desbaterea se amână pe ḍiua următóre.

SCIRILE ḌILEI.

Unŭ actŭ de caritate înregistrămŭ din partea „Reuniunei femeilorŭ române din Brașovŭ.“ Comitetulŭ ei a decisŭ a provedea mai multe fetițe sĕrace dela scóla centrală română din locŭ cu vestminte și încălțăminte.

—0—

De nu i-ar fi de deochĭ ministrului *Trefort*. Pare că e hotărîtŭ sĕ fiă mai economŭ, căcĭ a datŭ o ordonanță inspectorului scolarŭ din Deva, ca sĕ nu mai înfiinţeze nicĭ o scólă de statŭ séu comunală, ba chiarŭ

cele esistente sĕ nu se mai mărescă; petițiunĭ pentru mijlóce de învĕțămêntŭ gratuite și pentru ajutóre bănescĭ sĕ i se trimétă numai în casŭ estremŭ.

—0—

A »pricopsitŭ« de Crăciunŭ ministrulŭ *Trefort* pe preotulŭ gr. or. *Iónă Neagu* din Nandorŭ cu 80 de fl. Te pui cu Neagu!

—0—

Sub titlulŭ „Román nemzeti hös" (erou naționalŭ românŭ) scrie „Ellenzék" următórele: „In Lipova, comitatulŭ **Aradului**, o societate teatrală română dă representațiunĭ teatrale, și mai în urmă s'a jucatŭ o tragediă, alŭ cărei erou este **Iancu**, tâlharulŭ și bănditulŭ revoluției din 48, și tragedia îlŭ înaltă până în alŭ șéptelea cerŭ, ca pe unŭ mare erou naționalŭ. Óre n'au pututŭ găsi Românii în istoria lorŭ unŭ omŭ mai vrednicŭ ca Iancu!?" — Póte pe Moldován Gergely!?

—0—

Comitatulŭ *Timișórei* s'a făcutŭ membru fundatorŭ alŭ reuniunei de maghiarisare din Ungaria de susŭ cu 100 fl. Ce-i lipsesce chelului, décă nu tichiă de mărgăritarŭ! Nu e în stare sĕ-șĭ susțină unŭ teatru, și mai face și vênătóre de »patrioțĭ.«

—0—

Inundațiunile Jiului din luna Noemvre au pricinuitŭ marĭ pagube în unele părțĭ ale Hunedórei. Dela Petroșenĭ păna la Simeria au fostŭ duse de valurĭ șése podurĭ în valóre de 10,000 fl. Firma Bayersdorf și Biach a suferitŭ o pagubă de 20,000 fl., deórece Jiulŭ românescŭ a inundatŭ magazinulŭ lorŭ de lemne de construcțiă și a dusŭ lemnăria în România.

—0—

In părțile-de méḑă ḑi ale comitatului Timișórei graséză în mare mĕsură bóla **de ochĭ**. In cele din urmă patru sĕptĕmânĭ, numai în cerculŭ Cubinului s'au ivitŭ 138 de casurĭ; dintre acestĭ bolnavĭ 22 au orbitŭ, 24 s'au vindecatŭ, 91 se află încă în cură și unu a muritŭ.

—0—

Têrgulŭ de érnă din *Feldiórŭ* ținutŭ în 13 și 14 Decemvre n., a fostŭ curatŭ têrgŭ de miseriă. Cerealele și vitele se oferreau pe unŭ prețŭ ne mai pomenitŭ de scăḑutŭ; o vacă de 2 anĭ s'a vêndutŭ cu 19 fl., unŭ calŭ, negreșitŭ că nu de sânge arabŭ, cu 2 fl. 50 cr.; pe de altă parte toba esecutorului de dare asurḑea urechile.

—0—

Dintr'o arĕtare statistică aflămŭ, că în Ungaria suntŭ 19,874 *surdo-muțĭ*, dintre carĭ orașulŭ Timișóra are 34, comitatulŭ Timișului 366. orașulŭ Verșețŭ 11, comitatele Torontalŭ 462, Carașŭ-Severinŭ 533, Baci-Bodrogŭ 558, Ciongradŭ 209, Cianadŭ 67, Aradŭ 374 și Uniadŭ 867; prin urmare Ungaria sudică cu împrejurimea ei cea mai d'aprópe are 3476 de surdomuțĭ, dintre carĭ abia unŭ procentŭ au primitŭ instrucțiune. Sĕ nu se uite, că în statisticele unguresci toțĭ surdomuții suntŭ trecuțĭ ca Maghiarĭ.

—0—

D. *Cogălnicénu* a anunțatŭ d-lui prim-ministru Brătianu următórea interpelare: In virtutra cărei legĭ s'au expatriatŭ șése Românĭ?

—0—

Consiliulŭ universitarŭ din *Bucurescĭ*, prin prescriptulŭ sĕu verbalŭ dela 20 Octomvre 1885, a luatŭ decisiune ca toțĭ aceia, carĭ posedŭ bacalaureate din străinătate și vorŭ voi a se înscrie la vre-una din facultățile Universitățeĭ, sĕ se conforme cu legea, presintândŭ actele d-lorŭ d-lui rectorŭ în terminŭ fixatŭ dela 1—15 Septemvre, legalisate de ministerele respective ale statului de unde posede bacalaureatulŭ și vizatŭ de ministerulŭ nostru de externe, spre a se puté apoi supune consiliului universitarŭ spre recunóscere. Acéstă decisiune fiindŭ aprobată de ministerŭ, se publică spre cunoscința celorŭ în dreptŭ.

—0—

Din causa mulțimei sloiurilorŭ de ghiață, navigațiunea pe *Dunăre* a încetatŭ.

—0—

»Vocea Covurluiului« din *Galați* publică următórea scire: „Ni se comunică și înregistrămŭ cu plăcere că corpulŭ profesoralŭ dela scóla nóstră comercială a subscrisŭ suma de una mie lei nuoi, care sĕ servéscă ca basă a înființărei unei bibliotecĭ pe lângă acea scólă. Ni se mai spune că consiliulŭ scolarŭ ar fi autorisatŭ pe d. directorŭ alŭ scólei a se adresa către toțĭ autorii românĭ din țéră și străinătate, cu rugămintea de a trămite gratisŭ operele d-lorŭ spre a completa biblioteca menționată."

—0—

Intr'o scrisóre trimésă din *Pirotŭ* ḑiarului »Românulŭ«, se ḑice că scumpetea e atâtŭ de mare acolo, încâtŭ ocaua de pâne se vinde cu 2 lei (vr'o 85 cr.) și ocaua de zacharŭ cu 3 lei (vr'o 127 cr.)

—0—

Leopold de Ranke, marele istoricŭ germanŭ, a împlinitŭ la 21 Decemvre n. alŭ 90-lea anŭ alŭ etății. Bĕtrênulŭ istoricŭ se află în deplină sănătate.

Schițe din viața bogotanilorŭ românĭ Ardelenĭ și ceva despre actuala diplomațiă română în țéra românéscă.

Bucurescĭ, Undrea 1885.

Titlu e mare, lucrulŭ pe care am a-lŭ spune e micŭ și pentru aceea povestirea luĭ n'are sĕ supere pe nimenĭ.

Am venitŭ la Bucurescĭ, eu care locuescŭ în fundulŭ Transilvaniei, în părțile ce despartŭ Țéra unguréscă de țéra Ardealului.

Rătăciam pe ulițele Bucurescilorŭ în drépta și în stânga, crucișŭ și curmeḑișŭ pe nimenĭ nu vedeam, pe nimenĭ nu întâlneam și pe nimenea nu găseam din aceĭ Ardelenĭ, carĭ în Țéra românéscă aḑĭ ar avé trecere și véḑă.

Intrebam de bĕtrânulŭ Manu, mi se rĕspundea: »hei domnule acela e mortŭ!" — „Dar averea lui? urmam eu. — »Averea lui e în mana Bulgarilorŭ, carĭ în țéra românéscă n'au nevoe de împămêntenire! — »Cum se póte, ḑiceam eu, averea lui nu e în mâna Bulgarilorŭ, căcĭ dóră sciu eu că are și duoi ginerĭ transilvanenĭ. — „Așa este, îmĭ rĕspundeau ceĭ cunoscătorĭ ai stării lucrului; însĕ ginerii lui suntŭ din aceĭ avuțĭ și bogațĭ Ardelenĭ din țéra românéscă, carĭ nu vorŭ sĕ mai scie nimicŭ de ceĭ sĕracĭ din Ardealŭ. — »Dovadă, îmĭ ḑiceau greceteii, că Manu a uitatŭ că e din Ardélŭ este, că fiindŭ omŭ avutŭ n'a lăsatŭ unŭ gologanŭ pentru o scólă românéscă din Ardealŭ și că în casa lui băiatŭ sĕracŭ ardeleanŭ n'a avutŭ locŭ nicĭ măcarŭ după ușă.

Vasilie Stefanŭ, mortŭ totŭ în anulŭ acesta și de felŭ totŭ din Ardealŭ, a vrutŭ elŭ óre sĕ scie că în Ardealŭ Românii se luptă pe mórte și pe viéță ca sĕ-șĭ păstreze legea și nația?

„Nu!«

Oyessa totŭ din Ardealŭ și mortŭ la Septemvre a. c. pe cine a lăsatŭ elŭ ca urmașŭ în vestita lui băcăniă? Pe unŭ anume Ghersabek de origine rutênŭ sĕu bohemŭ, care habarŭ n'are de suferințele Ardelenilorŭ, carĭ l'au făcutŭ omŭ și l'au pusŭ în picióre.

»Dar în sfêrșitŭ cum rĕmâne cu Momulóie, care de felulŭ ei e totŭ din Ardealŭ de lângă Sibiiu, în urma căreia n'a rĕmasŭ mai puținŭ de 4 mitióne de francĭ și care nu s'a învrednicitŭ sĕ lase pentru o scólă română din Ardealŭ nicĭ măcarŭ o sută de francĭ, și acum are sĕ i se împrăștiă averea ca *făina orbilorŭ*, în Grecia Bulgaria, Sêrbia și Nemțeria.«

»Ți-am vorbitŭ domnule până acum de ceĭ morțĭ dér când țĭ-așĭ spune de ceĭ vii, și carĭ suntŭ marĭ neguțĭtorĭ, marĭ proprietarĭ, marĭ profesorĭ, marĭ inginerĭ, marĭ doftorĭ, marĭ amploiațĭ, academicianĭ, și toțĭ cu toții îșĭ tăgăduescŭ felulŭ lorŭ ardeleanŭ de frică ca nu cumva Grecii și Bulgarii sĕ le arunce în ochĭ că suntŭ Ungurenĭ, cum face imputărĭ, cu tóte ocasiunile d. Ch. Th., bulgarŭ de neamŭ, și oricărui bunŭ românŭ ardeleanŭ pismuindu-lŭ c'a venitŭ în acésta țéră și n'a lăsat'o în esploatarea Grecilorŭ, Bulgarilorŭ și Jidovilorŭ, carĭ sciu sĕ o stăpânéscă după formele liberale franțuzescĭ într'o limbă pocită și stricată românéscă."

Auḑindŭ eu atâtea vorbe slabe de neamulŭ meu din Ardealŭ mi-am pusŭ fața la pămêntŭ și stam adêncitŭ în gândurĭ că încătrău se apucŭ, cu cine sĕ mai vorbescŭ și cine sĕ mĭ mai dea o scânteă de nădejde că neamulŭ meu românescŭ după cum îlŭ conduce *diplomații românĭ* și *bogotanii românĭ* n'are sĕ péră?

Am creḑutŭ ca sĕ dau uitării vorbele grecoiteilorŭ de pe uliță și sĕ mĕ ducŭ la Dieta țĕrii unde suntŭ adunațĭ fruntașlii neamului românescŭ. La intrare suntŭ puse *străjĭ și păzitorĭ*, carĭ nu voiau sĕ mĕ lase ḑicêndŭ, că așa le este porunca dată de a nu lăsa pe Ungurenĭ sĕ asculte desbaterile țĕrii.

Unŭ cunoscutŭ alŭ meu de felulŭ lui din Sibiiu dér ajunsŭ a fi mădularŭ din sfatulŭ țĕrii mĕ cunósce și mĕ véră și pe mine ca pe unŭ nemernicŭ în dietă. Servitorii la intrare sarŭ cu toții și îlŭ desbracă pe deputatŭ de sumanŭ, eu rĕmâiu părăsitŭ la o parte neavêndŭ trecere vĕḑêndu-mĕ îmbrăcatŭ în haine românescĭ din Ardealŭ.

Sficiosŭ, cum suntŭ de obiceiu ai noștri, stam la o parte și mĕ nimerisemŭ tocmai lângă stâlpulŭ ușii a chiliei unde se vorbea despre împămêntenirea Evreilorŭ și Ungurenilorŭ. Eu ascultam, dar unŭ servitorŭ se repede la mine și mĕ aruncă la o parte ḑicêndu-mĭ: »la o parte mocane, căcĭ vine d. fostŭ ministru pentru trebile străine în țéră, d. Câmpineanu.«

Eu auḑisem de numele d-lui Câmpineanu dela d. Babeșŭ, când am fostŭ cu *porcĭ românescĭ* la Pesta și care mi-a fostŭ spusŭ, că acestŭ d. ministru ar fi ḑisŭ în *Clubulŭ celorŭ de rassa ungurésca*, că Valachii din Ardealŭ suntŭ o *primejdiă atâtŭ pentru porcii românescĭ, câtŭ și pentru porcii ungurescĭ*. Dar nu voiam sĕ credŭ, că unŭ *diplomatŭ românŭ* ar putea sĕ asemene felulŭ ómenilorŭ cu *soiulŭ animalelorŭ* și de aceea m'am pitulatŭ lângă ușă ca sĕ ascultŭ ce are sĕ vorbéscă d. Câmpineanu.

Acestŭ vestitŭ d. Câmpineanu, care se fălesce cu originea numelui tatălui sĕu a strigatŭ câtŭ a putută în sinulŭ comisiunei de indigenatŭ d-lui Iacobŭ Negruțĭ, cunoscutului cărturarŭ românŭ, ḑicêndu-i: »Domnule! Cu ajutorulŭ d-lui Brătianu ai fostŭ alesŭ în cameră, sĕ ștĭ că în numele lui am sĕ-țĭ spunŭ sĕ nu împămêntenescĭ nicĭ unŭ Evreu și nicĭ unŭ Ungureanŭ.«

D. I. Negruțĭ, omŭ de inimă îi rĕspunde: »Da Domnule sciu că escĭ puternicŭ, dar n'ai darulŭ sĕ poțĭ porunci firei mele și sângelui meu. Cu Evreii n'am nicĭ în clinŭ, nicĭ în mânecă, dér încâtŭ privesce pe *Ungu-*

FOILETONŬ.

COLINDE

(culese de I. P. **Reteganulŭ**).

DIN ARDÉLŬ.

Sub umbruța cerului.

Sub umbruța cerului
Domnŭ, domnŭ, și-a nostŭ domnŭ
Este unŭ pomŭ într'auritŭ
Cu pómele 'ntraurite
Nu sciu ce s'o sucuitŭ
De pómele le mănâncă
La frunḑe mai tare strică,
Nu sciu leu-i, dóră smeu-i
Dóră-i mama șerpelui?
Nici-i leulŭ, nici-i smeulŭ
Nici-i mama șerpelui
Fără-i cerbulŭ strătiorŭ
Jócă-ncetŭ
In celu făgetŭ
Mai frumosŭ
Totŭ prin celŭ dosŭ
Până-i popa la itrosŭ,
La itrosŭ de mieḑŭ de nópte
Și pe afară bunătate
Și la gazde sănĕtate.

Boerenĭ l. Lapuțiu.

ESTRASŬ

dintr'unŭ Catavasierŭ vechiu datŭ de Ieromonachulŭ Laurentie dela mănăstirea Hureḑŭ (România). Datulŭ tipărirei Catavasierului — lipsindŭ pagina titulară — nu se scie; acelŭ Catavasierŭ se afla de altcum la biserica din Strêmbulŭ.

Stichurile ce cântă copii cândă âmbla cu stéua în séra nascerei lui Christosŭ.

Stéua de susŭ rĕsare
Cu o taină mare,
Stéua strălucesce
Pe Christosŭ vestesce,
Stéua 'șĭ dă raḑă
Pe magĭ luminéză
Și magii grăescŭ
Graiu filosofescŭ:
Tu eștĭ cea prorocită
De Valaam vestită
Ce de când pămêntulŭ
S'au născutŭ cuvêntulŭ
Și fără de acésta
L'au născutŭ Precesta,
Născŭ pe Christosŭ
Lumei de folosŭ.
O! stea prea luminósă
Din tóte alésă
Cu a ta ivire
Ne 'nvețĭ întocmire
Și nouĕ ne scrie
In astronomie
Că s'a născutŭ josŭ
Impĕratulŭ Christosŭ
In cetatea lui Davidŭ
Pildă arĕtândŭ,
Și déc'au vĕḑutŭ
Au călĕtoritŭ
Trei crai despre rĕsăritŭ
In Vifleimŭ au venitŭ
Și îndată au aflatŭ
Pre celŭ ce au căutatŭ
Și i s'au închinatŭ
Ca unui împĕratŭ
Darurĭ în mânĭ țiindŭ
Și lui Christosŭ cântândŭ:
Cocóne împĕrate
Și prea luminate
Te scimŭ cine escĭ măritŭ
Și în Troița slăvitŭ
In ce chipŭ ai venitŭ
Și din fecióră te-ai născutŭ
Din fecióră curată
Și prea nevinovată
Pentru aceea ne rugămŭ
Ca și dela noi sĕ primescĭ
Darurĭ lumescĭ.

rați avemŭ sĕ stămŭ de vorbă. Ardelenii nu suntŭ nicĭ porcĭ unguresci, nicĭ porcĭ românescĭ, ci Românĭ ca și noi, sânge din sângele nostru și carne din carnea nóstră.«

Câmpineanu a începutŭ sĕ plângă ca unŭ copilŭ încâtŭ m'am repeḑitŭ de după ușă și l'am luatŭ în brațe ḑicându-i: Nu plânge, recunósce că vei fi greșitŭ și d-ta precum se ḑice în »*Tatălŭ nostru*: »Dómne értă greșelile nóstre precum ertămŭ și noi greșițilorŭ nostrii;« ḑi și d-ta »Dómne értă-mĕ că nu sciu nicĭ ce am făcutŭ, nicĭ ce facŭ,«

„Aminŭ!«

Eu credeam că cu ruga lui D-ḑeu ilŭ voiu aduce la pocăință, dér D ḑeu sĕ-lŭ erte, adecă sé ne fiă vorba în taină, copilulŭ marelui Câmpineanu a părăsitŭ cu totulŭ cărările tată-sĕu. »Sĕ-i fiă țĕrîna așa de ușóră cum i orŭ fi faptele pentru Românii Ardelenĭ.«

„Aminŭ și Dómne ajută!“

Dela Cameră m'am dusŭ la Senatŭ. Ce am pățitŭ și ce am auḑitŭ și acolo din gura d-lui ministru-președinte vĕ voiu scrie din *Buda* de lângă Ploescĭ unde am sĕ cumpĕrŭ *porcĭ românescĭ.*

Oancea din Porcescĭ.

SCÓLELE IN TEIUȘŬ.

Teiușŭ, 10 Decemvre 1885.

I. — Cu neobosită stăruință au isbutitŭ vreo doi, trei Maghiarĭ a lumina guvernulŭ, și organele sale — veḑĭ bine cu adevĕrurĭ, ca cele din tómna asta publicate în »Ellenzék« despre poporulŭ românŭ din opidulŭ Teiușŭ — le-a succesŭ ḑicŭ, a câștiga o scólă de statŭ în Teiușŭ. Cerêndŭ ei ca scóla acésta sĕ fiă ajutorată și din partea comunei celŭ puținŭ cu 200 fl. v. a. pe anŭ, Românii nu s'a învoitŭ, răḑĕmêndu-se pe § 80 a sect. VI din articlulŭ de lege XXXVIII ex 1868. Se va respecta acestŭ § orĭ nu, este cestiunea viitorului.

Destulŭ, că în 5 a lunei cur. cu o festivitate ne mai pomenită în opidulŭ nostru, s'a întrodusŭ la noua scólă de statŭ — localŭ închiriatŭ — unŭ învĕțătorŭ și o învĕțătóre, prin d-lŭ Inspectorŭ reg. de scóle, care prin cuvêntarea sa de întroducere, a datŭ sĕ înțelegemŭ, care este scopulŭ acestei scóle de statŭ.

Inspectorulŭ ḑise între altele, că deșĭ este mulțumitŭ cu progresulŭ ce l'au arĕtatŭ elevii scólelorŭ confesionale până aci, totușĭ »scopulŭ guvernului de a vĕrsa în totŭ natulŭ spiritulŭ limbei maghiare pe care și „Maiestatea Sa cu întréga casă Domnitóre o vorbesce cu plăcere deschilinită“ precum și alip'rea către națiunea maghiară nu este ajunsŭ, fiindcă în scólele confesionale, generațiunilorŭ tinere nu li se dă o direcțiune armoniósă ci mai multŭ în favórea numitelorŭ confesiunĭ și naționalitățĭ, scóla de statŭ are însĕ de a da generațiunei viitóre o crescere armoniósă, ca sĕ se iubéscă reciprocŭ.

Imputarea, că în scólele confesionale se profeséză ură și nu iubire reciprocă, nu o merită scólele confesionale în genere cu atâtŭ mai puținŭ scola gr. cat. grănițĕréscă a Teiușului, rĕulŭ însĕ nicĭ pe de parte nu zace aicĭ, rĕulŭ ilŭ află generațiunile, îndată ce au ajunsŭ la pricepere, orĭ cum sĕ fiă ele crescute, pentru că pe fiecare omŭ la zidiŭ creatorulŭ după o lege naturală, și dérŭ nu dictéză acésta legea, că cine în vecĭ se ostenesce, trebue sĕ se și împărtășéscă din fructulŭ ostenelelorŭ sale? Însĕ după sistemulŭ de astăḑĭ, cei ce în vecĭ suntŭ fără odihnă, asudândŭ de diminéța până séra și de séra până diminéța, se împărtășescŭ numai de ostenélă, ér de fructe nicĭ poveste. Aci este rĕulŭ. Împărțéscă-se fructele după egalitate de cei chemațĭ a face legĭ și apoi de sine urméză iubirea reciprocă, că toțĭ suntemŭ fii acestui pămêntŭ și la toțĭ ni este mamă acéstă patriă — până atuncĭ tóte îndeșertŭ.

Mai departe ḑise inspectorulŭ de scóle regescŭ, că opidulŭ Teușiu este unŭ centru tare însemnatŭ la pólele munțilorŭ apusenĭ, unŭ centru alŭ căilorŭ ferate, carĭ are marĭ șanse de-a înainta, nu ar dori sĕ se piarḑă poporațiunea lui și a împrejurimei, ci atrașĭ de scóla de statŭ, cu timpulŭ sĕ fiă asimilațĭ contopițĭ într'unŭ scopŭ comunŭ și crescuțĭ patrioticesce — ca și când poporulŭ Teușului ar fi pe cale a-șĭ lăsa patria, ca Ciangăii din Moldova. Aci dóră nu poporațiunea română a opidului Teușiu, a fostŭ ridicată la rangulŭ de nobilĭ — pentru faptele mărețe patriotice — luptândŭ cu vitejiă ca grănițerĭ dela Maria Teresia până la anulŭ 1850 susținêndu-se cu tóte cele din ale lorŭ luptându-se bărbații în bătăliele cele mai crâncene, câte 10—20 anĭ precum: în bătăliele cu Napoleonŭ Bonaparte ș. a. fără a-șĭ vedea căminele lorŭ, ér femeia și copii lăsațĭ în mâna sorții, și de atuncĭ în totŭ anulŭ dau luptătorĭ bravĭ înaltului Monarchŭ și statului, dintre carĭ mulțĭ au fostŭ și suntŭ oficerĭ și suboficerĭ decorațĭ pentru meritele lorŭ. Óre aceștia au avutŭ crescere nepatriotică?

Dér durere! altulŭ este scopulŭ stăpânitorilorŭ, care este vĕditŭ limpede prin aceea, că și décă vr'unŭ omŭ cu sémțurĭ bune se trudesce pe basa legilorŭ esistente a se susținé de ceea ce este, a face sĕ prospereze în cultură și civilisațiune, e timbratŭ de nepatriotŭ.

Varietate literară.

Ispravniculŭ pocăitŭ

Snóvă.

Spunŭ, măre, sĕ fi fostŭ în țéra românéscă unŭ domnŭ óre când, omŭ dreptŭ, temătorŭ de Dumneḑeu și nepărtinitorŭ. Când eșia la judecată, — și eșia cam desŭ — apoi judecata lui era judecată, nu glumă. Tótă lumea remânea mulțămită de găsirile lui cu cale. Dreptatea o da celui ce o avea. La elŭ hatârŭ nu încăpea. Asculta cu blândețe păsurile fiă-cui. Elŭ înbuna pe toțĭ. Ce se vĕ mai spuiu, elŭ era adevĕratŭ părinte alŭ celorŭ bunĭ. Dér sĕ feréscă Dumneḑeu sĕ fi prinsŭ elŭ pe cine-va cu rața în traistă, că era aspru fórte. Sĕ făcea leu paraleu când se ivia nedreptatea și asuprirea înaintea lui. Mândrului și celui nesocotitŭ, ca și mâncătorilorŭ, nu le căuta de ce le e cojoculŭ. Ți'i trimitea la închisóre, de arŭ fi fostŭ de șépte palme în frunte când se dovedea vinovăția lorŭ. Din pricina acésta ajunsese Vodă ĕ nu mai aibă ce judeca; căcĭ unde se pomenea prins țéră vr'unŭ omŭ rĕu, nedreptățitorŭ séu asupritorŭ, și décă se și afla câte vre-unulŭ, apoi era arĕtatŭ cu degetulŭ și vestea se ducea până la urechile lui Vodă, și era vai de măiculița, care l'a făcutŭ pe elŭ, când auḑea Vodă de unele ca acestea. Totușĭ Vodă eșia la judecată la sorócele hotărâte, și asculta jeluirile poporului, când avea ce jelui, și asculta pe toțĭ, cu răbdare și cu îngăduință.

Intr'una din ḑile se înfățișă înainte'i o jupânésă și'i ḑise: — »Măria T'a, am unŭ feciorŭ, care mĕ căuta când era a casă la mine sub ascultarea mea, dérŭ acum, de când este sub ascultarea Măriei T'ale, nu mai vré sĕ scie de mine.« — „Cum se póte asta? — respunse Vodă posomorându-se. Și cum nu vré sĕ scie de tine?“ — „Apoi, écă Măria T'a, reposatulŭ bărbatulŭ meu, Dumneḑeu sĕ'lŭ odihnéscă în corturile drepților, când a părăsitŭ lumea asta păcătósă, ne-a lăsatŭ o sacă, cu calulŭ ei, meșteșugulŭ cu care ne hrănea pe mine și pe singurulŭ fiu ce aveam. Acesta, băețandru, după mórtea tată-sĕu, umbla elŭ cu sacaóa în loculŭ rĕposatului, și cu agoniséla lui, puteamŭ trăi amândoui fără sĕ simțimŭ lipsa și neaverea. După ce s'a mai mĕritŭ, nu sciu ce i-a trăsnitŭ prin capŭ, că s'a dusŭ de s'a înscrisŭ în óstea Măriei Téle. Este multă vreme de atuncĭ, și până la unŭ timpŭ mai aflam câte ceva da la dênsulŭ; dér de când cu rĕsboiulŭ din urmă ce ai avutŭ cu păgânulŭ, n'am mai aflatŭ nimicŭ de dênsulŭ până mai acum unŭ anŭ. Ilŭ socoteam perdutŭ în rĕsboiu, séu rĕtăcitŭ. te mirŭ pe unde, că'lŭ plângeam pe tóte cărările ca pe unŭ peritŭ. Anḑind din nou că elŭ s'arŭ afla bine, din mila Măriei Téle, că l'ai fi pusŭ într'o slujbă mare ca sĕ-lŭ rĕsplătescĭ pentru vrednicia și vitejia ce a arĕtatŭ în acelŭ rĕsboiu, am vêndutŭ și saca și calŭ, și m'am dusŭ tocmai acolo unde era elŭ în slujbă, cu gând că, fiindŭ elŭ acum tare și mare, sĕ potŭ mânca și eu păinișóră în curtea lui la vremea bĕtrânețelorŭ mele. Dér, ce sĕ vĕḑĭ, Măria Tea? Nicĭ n'a voitŭ sĕ se uite la mine. A trimisŭ pe unŭ slujitorŭ de m'a gonitŭ de la pórta lui, sub cuvêntŭ că nu mĕ cunósce. Și așa cu lacrămĭ ferbințĭ vinŭ a te ruga sĕ-mĭ dai copilulŭ ce mi-ai luatŭ. — »Cine este copilulŭ tĕu, jupânésă?« — „Ispravniculŭ din cutare județŭ Măria Tea.“ — „Dute, jupânésă la vĕtafulŭ de curte, ca sĕ te găsduiască la curtea mea până va veni fiulŭ tĕu.“

Și dând poruncĭ grabnice ca sĕ cheme pe jupânulŭ Ispravnicŭ la curte, Vodă ișĭ căută de alte treburĭ ale țĕrei.

(Va urma.)

RAPORTŬ POLIȚIENESCŬ.

Brașovŭ, 11 (23) Decemvre.

Furtulŭ celŭ mare, care s'a comisŭ la firma Granichstaedte pe Graben« în Viena, și-a rĕvĕrsatŭ valurile sale până la Brașovŭ. După o telegramă ce a sositŭ dela căpitănatulŭ din Budapesta la autoritățile poliținescĭ locale, fură inculpațĭ de furtŭ doi tinerĭ zidarĭ blonḑĭ, carĭ erau sĕ vină cu trenulŭ de persóne Nr. 304 la Brașovŭ, fiind îmbrăcațĭ cu bunḑĭ. Ba chiar bagagiulŭ lorŭ, o traistă de pânză în greutate de 27—30 kilo, firesce numai diamante, au fostŭ bine însemnate cu Nr. 92. Aicĭ succesulŭ trebuia sĕ se împlinéscă. Trenulŭ așteptatŭ sosesce, pasagerii de prin cupeurĭ se supunŭ unei revisiunĭ rigorose, dér fără resultatŭ. Acuma ne mângâiamŭ, că décă n'amŭ datŭ de hoțĭ, celŭ puținŭ vomŭ da de diamante. Așa dér susŭ la bagage. Cuferulŭ celŭ dintéiu, care fŭ ridicatŭ din vagonŭ, pórtă numĕrulŭ semnificativŭ 92, dér nu e traistă de pânză, ci unŭ cuferŭ mărișorŭ în patru colțurĭ. Dér unde suntŭ junii cei doi blondinĭ? Cuferulŭ fù dusŭ în cancelaria șefului stațiunii, când étă, că se înfățișeză figura frumușică a unui brașovénŭ binecunoscutŭ, nu blondŭ, ci brunetŭ, nu în bundă ci în uniforma unui oficerŭ dela honveḑĭ, deschide cu grație cuferulŭ din cestiune și apoi face semnŭ cu mâna invitându-ne sĕ visitămŭ interiorulŭ cuferului. Tablou! Nicĭ vorbă de a afla diamante în elŭ. Chiar nicĭ Nürenbergianii nu spânḑurau pe nimenea, până nu puneau mâna pe elŭ.

Statutele menționate într'unŭ raportŭ anteriorŭ polițienescŭ pentru hamalĭ și servitorĭ, urloerĭ (coșerĭ), pentru cei carĭ caută servitorĭ și servitóre, pentru căruțașĭ (birjarĭ) și mămularĭ (vênḑĕtorĭ de vechiturĭ) s'au provĕḑutŭ cu clausula de aprobare din partea înaltului ministerŭ și cele dintéiu trei vorŭ întra în viață cu 1 Ianuariu 1886. Prin acésta s'a satisfăcutŭ trebuința de multŭ simțită, care cerea, ca sĕ se reguleze aceste profesiunĭ fórte însemnate pentru unŭ orașŭ ca Brașovulŭ, și se póte ḑice cu dreptŭ cuvêntŭ, că acestea statute vorŭ afla recunoscință din partea publicului. Anume prin statutulŭ pentru profesiunea hamalilorŭ a rĕndașilorŭ (servitorĭ), care se afla până acuma într'o stare primitivă, se va pune capĕtŭ multorŭ înșĕlătorii din partea hamalilorŭ și stórcerilorŭ de marĭ prețurĭ dela publicŭ, dérŭ mai cu sémă dela străinĭ, printr'o tarifă nouĕ fixă. Aceea se póte ḑice despre statutulŭ birjarilorŭ, prin care prețurile pentru mersulŭ prin orașŭ și până la gară nu că nu s'au mai scăḑutŭ, din contră, s'au fixatŭ pentru totŭ teritoriulŭ Brașovului la locurile cele mai plăcute de escursiune, precum la Honterus etc., și numai pentru călĕtorii afară din teritoriulŭ Brașovului au partidele de a se învoi cu birjarii în privința prețurilorŭ. De mare însemnătate este și statutulŭ pentru profesiunea urloerilorŭ, care împarte totŭ teritoriulŭ orașului în 7 cercurĭ și sĕ împartŭ 7 urloerĭ în ele și sĕ obligă atâtŭ aceșt.a, câtŭ și publiculŭ cu tótă rigórea, ca fiecare urloiu celŭ puținŭ sĕ se curĕțe odată pe lună și la împrejurărĭ de două și de mai multe orĭ.

In suburbii, dérŭ mai cu sémă în suburbiulŭ superiorŭ séu Scheiu, se întêmplă lucrurĭ în contra salubrității publice și anume, că se aruncă umblătorile, gunoiulŭ și alte lăpĕdăturĭ prin canale, ba chiar pe drumŭ și pe locurile cele libere și că în cele mai multe curțĭ din acelŭ suburbiu nu suntŭ umblătorĭ de felŭ séu lăḑĭ de gunoiu. Acestea au silitŭ pe autoritatea polițienéscă, ca sĕ ié mĕsurĭ întinse spre a delătura aceste rele. In scopulŭ acesta s'au avisatŭ tații de vecinĭ, ca necurățeniile, gunoiulŭ și alte lăpĕdăturĭ sĕ le care odată pe sĕptĕmână, ca în cetate, prin carulŭ destinatŭ, și acolo unde nu suntŭ lăḑĭ séu gropĭ pentru gunoiu, câtŭ mai curêndŭ sĕ facă, și unde nu se potŭ face umblătorĭ în pămêntŭ sĕ se puie butóie, și numai așa se vorŭ puté delătura pentru totdéuna acelea lucrurĭ, care suntŭ în contra salubrității publice. Cu acéstă ocasiune se accentuéză cu deosebire că în suburbiulŭ inferiorŭ, în curțile, unde se pórtă economia rurală, este iertatŭ lăpĕdăturile sĕ le arunce pe gunoiulŭ, care se întrebuințéză pentru scopurĭ economice. Apoi nu trebue perdutŭ din vedere aceea, că autoritățile polițienescĭ în sensulŭ legii pentru salubritatea publică are dreptulŭ de a porunci ca în fiecare curte sĕ se facă umblătore.

In urmă se mai comunică, că comiulŭ (calfă de prăvăliă) George Tampa alias Ciurcu, care întorcêndu-se acum 4 sĕptĕmânĭ din casa nebunilorŭ din Sibiiu, acum câteva ḑile ș'a pusŭ capĕtŭ vieții prin spênḑurare. Acésta póte, că a făcut'o din supĕrare, pentru că după ce s'a întorsŭ nu 'șĭ căpĕtă ocupațiune.

La biroulŭ de însciințare polițienescŭ s'au făcutŭ următórele însciințărĭ: Pentru o rĕmânere permanentă se anunțară 26 partide, schimbărĭ de locuințe s'au întêmplatŭ 226, anunțărĭ de calfe s'au făcutŭ 84, abnunțărĭ 103; învĕțăcei s'au anunțatŭ 22; s'au abnunțatŭ 13. Scolarĭ s'au anunțatŭ 23 și abnunțatŭ 22. Servitóre s'au anunțatŭ 200, abnunțate 165. Lucrătorĭ, carĭ au lucratŭ puținŭ timpŭ în Brașovŭ, s'au însciințatŭ 19, carĭ s'au dusŭ 47. Prin ospĕtării și prin case private s'au anunțatŭ 585, éră 597 că s'au dusŭ. In spitalŭ au intratŭ 57 și au eșitŭ 23. In penitenciarulŭ r. ung. au intratŭ 56 și au esitŭ 46. Din partea parochiilorŭ s'au arĕtatŭ că s'au nĕscutŭ 102 și au muritŭ 57. Așa dérŭ au fostŭ cu totulŭ însciințărĭ 2483, informațiunĭ s'au datŭ 367. S'au pedepsitŭ pentru călcarea prescripțiunilorŭ de însciințare în acéstă lună 21 partide.

DIVERSE.

Plăcerea călĕtorilorŭ în timpŭ de iérnă. — La 15 Decemvre a sositŭ la Viena trenulŭ fulgerŭ (séu după denumirea oficială: trenulŭ espresŭ alŭ orientului). Pornitŭ dela Parisŭ acestŭ trenŭ semăna la sosirea lui cu unŭ cilindru de ghiață; a trebuitŭ sĕ se aducă la îmbarcarea unŭ lăcătușŭ ca sĕ spargă cu instrumentele sale portițele vagónelorŭ. După cum spunŭ călĕtorii, între Salzburg și Linz frigulŭ ajunse la unŭ gradŭ de nesuferitŭ, termometrulŭ se coborîse până la 25 grade Réaumur sub puntulŭ de ghiață. Pe căile ferate ale statului în Galiția frigulŭ a fostŭ atâtŭ de intensivŭ, nóptea dela 13 la 14 Decemvre, încâtŭ la o stațiune între Stry și Nou-Sandec doui conductorĭ și unŭ ajutorŭ s'au găsitŭ înghețațĭ, fără mișcare neputêndu-se coborî, a trebuitŭ sĕ le vină ómenĭ în ajutorŭ, tocmai după o jumĕtate de oră au mai revenitŭ în simțire și au pututŭ relua serviciulŭ lorŭ.

***

Rĕsbunare. — Petru Sasu din Rĕșinarĭ isbutí de a impedeca o căsătoriă între Pinciu și o fétă din Rĕșinarĭ, din care causă Pinciu avea mare nĕcăzŭ asupra luĭ Patru Sasu. Intr'o ḑi Pinciu pândi pe Sasu când venea din Sibiiu, în apropierea comunei Rĕșinarĭ, și ilŭ bătŭ cu unŭ lemnŭ atâta de complitŭ încâtŭ după părerea medicilorŭ Sasu póte, că din acéstă bătaiă ișĭ va afla mórtea. Pinciu tăgăduí morțișŭ, dér gendarmii aflară lemnulŭ plinŭ de sânge în curtea lui Pinciu, pe care îndată ilŭ luară și ilŭ duseră la Sibiiu, unde ilŭ predară în mânile judecătoriei cercuale.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	100.—
Rentă de hârtiă 5%	91.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.00
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.20
Bonurĭ rurale ungare	103 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale transilvane	103 25
Bonurĭ croato-slavone	103.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.00
Renta de hârtiă austriacă	82 95
Renta de arg. austr.	83.20
Renta de aurŭ austr.	109.90
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	872 —
Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Act. băncei de creditŭ austr.	294 60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	9 98
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 11 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	87	88
Renta rom. amort. (5%)	90	91
» convert. (6%)	82½	83½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	102	103
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	96	97
» » » (6%)	90	91
» » » (5%)	71	72
Banca naţională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	18.	17½
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 40	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10 32
Galbenĭ	»	5.95	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.00	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.»

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	--
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	--
Rév	—	7.42	11.36	3.18	--
Bratca	—	—	12.10	3.41	--
Bucia	—	—	12.43	4.01	--
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	--
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	--
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	--
Cluşiu	—	10.0	5.05	6.43	--
	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	--
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	--
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	--
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	--
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	--
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 37	—	--	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 58
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1.35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.